

TALLINNA TEHNIKAÜLIKOOL

Majandusteaduskond

Õiguse instituut

Liis Kosonen

ISIKU TAHTEVASTANE JÄLGIMINE EESTIS

Bakalaureusetöö

HAJB08/09 Õigusteadus, Eesti avalik ja eraõigus

Juhendaja: Aleksandr Popov, MA

Tallinn 2018

Deklareerin, et olen koostanud töö iseseisvalt ja olen viidanud kõikidele töö koostamisel kasutatud teiste autorite töödele, olulistele seisukohtadele ja andmetele, ning ei ole esitanud sama tööd varasemalt ainepunktide saamiseks. Töö pikkuseks on 6433 sõna sissejuhatusest kuni kokkuvõtte lõpuni.

Liis Kosonen .....

(allkiri, kuupäev)

Üliõpilase kood: 111050HAJB

Üliõpilase e-posti aadress: l_liisu@hotmail.com

Juhendaja: Aleksandr Popov, MA:

Töö vastab kehtivatele nõuetele

.....

(allkiri, kuupäev)

Kaitsmiskomisjoni esimees:

Lubatud kaitsmisele

.....

(nimi, allkiri, kuupäev)

SISUKORD

LÜHIKOKKUVÕTE	4
SISSEJUHATUS	5
AHISTAMINE KUI ISIKU TAHEVASTANE JÄLGIMINE	8
1.1 Ahistamise mustrid	9
1.2 Ahistamise tagajärjed.....	11
1.3 Kes on ahistaja	13
ISIKU TAHEVASTANE JÄLGIMISE RAKENDATAVUS	15
1.4 Esimene juhtum	20
1.5 Teine juhtum	21
1.6 Kolmas juhtum.....	22
KOKKUVÕTE	24
SUMMARY	27
LISAD	30
Lisa 1 Diana kiri	30
KASUTATUD ALLIKATE LOETELU	31

LÜHIKOKKUVÕTE

Vabariigi Valitsus algatas 03.02.2017 karistusseadustiku ja välismaalaste seaduse muutmise seaduse eelnõu. Sellest tulenevalt on alates 14.06.2017 kriminaliseeritud ahistav jälitamine Eestis ja on lisandunud karistusseadustiku §157³ „Ahistav jälitamine“.

Antud uurimustöö selgitab, mida mõistab seaduse andja üldse karistusseadustiku §157³ süüteokoosseisu all. Käesoleva bakalaureuse töö eesmärgiks on süüteokoosseisu elementide rakenduslik analüüs. Täpsustatult siis, et kas olemasolev sõnastus eraldiseisvana on vajalik ning millised on muudatused võrreldes olemasoleva ahistamise regulatsiooniga ning kas uue seaduse jõustumine oli vajalik. Antud uurimus toob välja valdkonna ajalugu, ahistamise mustrid, ahistamise tagajärjed ning kes üldse on ahistaja. Samuti on välja toodud mõned näidisjuhtumid, täpsustuseks käsitletud informatiivsele tekstile. Lisatud on sissejuhatus ja kokkuvõtte nii eesti kui inglise keeles.

Käesolev bakalaureuse töö on eelkõige kirjeldav, analüütiline ning kvalitatiivne.

2017. aasta lõpuks, peale seda kui kriminaliseeriti ahistav jälitamine, algatati Eestis üheksakümmend jälitamist puudutavat kriminaalmenetlust.¹

Võtmesõnad: ahistav jälitamine, kriminaliseerimine Eestis

---

¹ Punak, M. (2018). Ahistamine: jälitamine ja seksuaalne ahistamine. – *Ajakiri Märka last*, 02.02.2018. Kättesaadav: <http://ajakiri.lastekaitseliit.ee/2018/02/02/ahistamine-jalitamine-ja-seksuaalne-ahistamine/>

SISSEJUHATUS

Antud uurimustöö teema on aktuaalne olnud vähemal ja suuremal määral 1990-ndate algusest, mil esmakordselt kriminaliseeriti see California osariigis. Teema valiku põhjuseks olid muudatused mis jõustusid 2017. aasta suvel Eesti kriminaalseadustikus. 7.04.2011 võeti vastu Euroopa Nõukogu naistevastase ja perevägivalla ennetamise tõkestamise konventsioon mida kutsutakse Istanbuli konventsiooniks. Istanbuli konventsiooni artikkel 34 - jälitamine tõi välja, et konventsiooniosalised võtavad vajalikke seadusandlikke või muid meetmeid tagamaks, et teise isiku vastu suunatud tahtlik tegu, milles teist isikut korduvalt ähvardatakse ning mis paneb teise isiku oma turvalisuse pärast muret tundma, oleks kriminaliseeritav.² 25.09.2017 Eesti Vabariigi President Kersti Kaljulaid kuulutas välja seaduse, millega ratifitseeriti see ka Eestis.³

Vabariigi Valitsus algatas 03.02.2017 karistusseadustiku ja välismaalaste seaduse muutmise eelnõu. Sellest tulenevalt on alates 14.06.2017 kriminaliseeritud ahistav jälitamine Eestis ja on lisandunud karistusseadustiku §157³ „Ahistav jälitamine“. 2014. aastal läbiviidud Euroopa Liidu naistevastase vägivalla uuringu tulemustest selgus, et ligi viiendik naistest on kogunud ahistavat jälitamist juba 15. eluaastast. Samuti selgus, et 13% Eesti naistest oli elu jooksul kokku puutunud ahistamisega.⁴ Enne 2017. aasta suve sai inimene pöörduda vaid tsiviilkohtusse ja taotleda lähenemiskeeldu, mille rikkumise korral järgnes kriminaalkaristus. Nüüd aga saab pöörduda politseisse.⁵ Tänu sellele seaduse muudatustele on ohvritel lihtsam ja kiirem viis leida abi. Täpsemalt kirjeldatud protsessi uurimustöö teises pooles.

Tihti peale võidakse segamini ajada eraviisilist jälitustegevust ahistava jälitamisega, aga need on kaks täiesti erinevat asja. Kuna nagu eelnevalt sai välja toodud, et tegemist on väga värske

---

² Istanbuli konventsioon. Kättesaadav: <https://rm.coe.int/1680462531>

³ Vabariigi Presidendi Kantselei, Pressiteated, 25.09.2017. *Vabariigi President kuulutas välja Istanbuli Konventsiooni ratifitseerimise*. Kättesaadav: <https://www.president.ee/et/meediakajastus/pressiteated/13589-2017-09-25-16-33-28/index.html>

⁴ Tuulik, M.E. (2017). Ahistavast jälitamisest ja seksuaalsest ahistamisest said süüteod. – *Justiitsministeeriumi uudised*, 15. juuli 2017. Kättesaadav: <https://www.just.ee/et/uudised/ahistav-jalitamine-muutub-eraldi-kuriteoks>

⁵ Ajaleht Äripäev 15. juuli 2017, *Ahistamisest sai seaduse silmis kuritegu*. Kättesaadav: <http://www.aripaev.ee/uudised/2017/07/15/ahistamisest-sai-seaduse-silmis-suutegu>

seadusega, siis sellest lähtuvalt kahjuks pole uurimustöö autoril anda põhjaliku ülevaadet Eesti ametlike uuringute tulemuste juhtumite põhjal, kuna kohtulahendid on alles avalikustamata ja pole mida analüüsida. Varasemalt on tehtud mitte ametlikke uuringuid väikestele gruppidele, mis kajastavad teatud inimrühmade kokkupuudet ahistamisega Eestis. Seega põhi järeldused kes on ahistaja, milline on tema käitumismuster ja mis on ahistamise tagajärjed on kirja pandud suuresti teiste riikide praktika põhjal. Küll töö teises osas on välja toodud statistilised arvud ja lühidalt ahistamise muustritest mis esinesid 2017. aastal Eestis peale seaduse jõustumist.

Antud uurimustöö eesmärgiks oli välja tuua sätte praktilise rakenduse piirid. Samuti, et kas olemasolev sõnastus eraldiseisvana on vajalik ning millised on muudatused võrreldes olemasoleva ahistamise regulatsiooniga. Lihtsalt ja lühidalt siis, et kas midagi muutus kellegi või millegi jaoks selle seaduse jõustumisega ning kui jah siis mida. Samuti bakalaureusetöö eesmärk on välja tuua isiku tahtevastase jälgimise sisu ja olemuse. Eesmärgi saavutamiseks püstitati küsimus „Mida mõistab seaduseandja järgneva all: §157³ „Ahistav jälitamine“: teise isikuga korduva või järjepideva kontakti otsimise, tema jälgimise või muul viisil teise isiku tahte vastaselt tema eraellu sekkumise eest, kui selle eesmärk või tagajärg on teise isiku hirmutamine, alandamine või muul viisil oluliselt häirimine, kui puudub käesoleva seadustiku §137 sätestatud süüteo koosseis,- karistatakse rahalise karistuse või kuni üheaastase vangistusega.“⁶

Antud uurimustöö on ülesehituselt on kirjeldav kui ka analüütiline. Tegemist on kvalitatiivse uurimusmeetodiga. Uurimustöö on jagatud kaheks erinevaks peatükiks ja need omakorda alapeatükkideks. Lisaks lühikokkuvõtte, sissejuhatus ja kokkuvõtte nii eesti kui inglise keeles. Töö esimeses osas on üleüldiselt ajalugu. Selleks, et analüüsida ahistavat jälitamist ja selle seaduse olulisust võrreldes varasemaga uuris autor mitmeid erinevaid rahvusvaheliselt tunnustanud kirjandusi. Esimeses alapeatükis on välja toodud ahistava jälitamise muustrid. Teises osas on selgitatud ahistamise tagajärgedest nii ahistajale, ahistavale kui ka lähedastele. Kolmandas alapeatükis on kirjeldatud kes on ahistaja. Iga alapeatüki lõppu on lisatud lühikokkuvõtte uurimustöö autori arvamuse seisukohalt käsitletud materjali kohta. Töö teises osas on juttu erinevatest ahistamise juhtumitest ja seaduse rakendamisest võrreldes varasemat ja praegust ajahetke. Samuti töö autor tõi välja karistusseadustiku §157³ ahistava jälitamise elemendid ja kirjeldas neid. Lisaks on välja toodud kolm erinevat ahistamise juhtumit ja

---

⁶ Eesti Vabariigi karistusseadustik. RT I, 26.06.2017, 8

analüüsitud neid kirja pandud teooria alusel, et kinnitada teoreetilisi seisukohti läbi erinevate situatsioonide.

AHISTAMINE KUI ISIKU TAHEVASTANE JÄLGIMINE

Eesti keeles käsitleme me üldiselt antud teemat nimetuse all isiku tahevastane jälgimine. Selle algupärane vorm on pärit inglise keelsest väljendusest *STALKING*. *Stalking*'ul pole konkreetselt otsest tõlget, vaid seda peetakse üldiselt soovimatu jälitustegevuse mudeliks.⁷ Samuti on väljatoodud, et ahistamine on justkui nii-öelda röövellik käitumine.⁸ *Stalking* on uus sõna vana käitumise kohta. Inimesi on pikka aega seatud ohtu, neile järgnetud jne. Juriidiliselt tuntakse ja käsitletakse jälitustegevuse sarnast käitumist juba 18. sajandi algusest.⁹ Ahistamise mõiste „*stalking*“ sai alguse Ameerika Ühendriikides 1980. aastate lõpu poole ja nii nimetatud kriminaliseerimise laine sai alguse 90ndate alguses. Kogu probleemi esile tõusmine sai alguse tegelikult sellest, et paljud kuulsused langesid jälitamise ohvriteks. Tänu 1991. aastal jälitamise vastase seaduse vastuvõtmist Californias sai alguse hoogsalt ka mujal jälitamise kriminaliseerimine. Ajaliselt saaks kriminaliseerimise järjekorra tuua järgnevalt: kõik teised USA osariigid (1992-1993), seejärel Kanada (1993), Austraalia (1993-1995), Ühendkuningriik (1997), Uus-Meremaa (1997), Iirimaa (1997), Belgia (1998), Belgia (1998), Holland (2000), Malta (2005), Austria (2006), Saksamaa (2007), Itaalia (2009), Luksemburg (2009), Poola

---

⁷ Samuels, A.H., Allnut, S., Tan Eng-Kong (2000). Pursuit of the perfect mother: an unusual case of stalking. – *Australian and New Zealand Journal of Psychiatry*, 08 February 2000, Vol.34(1), 164-166. Kättesaadav: [http://web.b.ebscohost.com/ehost/results?vid=0&sid=86dd1e42-dda0-4a03-9837-15cbf5650179%40sessionmgr101&bquery=\(SO+\(Australian+and+New+Zealand+journal+of+psychiatry\)\)AND\(DT+2000\)AND\(TI+%22pursuit+of+the+perfect+mother%22\)&bdata=JmRiPWE5aCZ0eXBIPTEmc210ZT1laG9zdC1saXZlJnNjb3BIPXNpdGU%3d](http://web.b.ebscohost.com/ehost/results?vid=0&sid=86dd1e42-dda0-4a03-9837-15cbf5650179%40sessionmgr101&bquery=(SO+(Australian+and+New+Zealand+journal+of+psychiatry))AND(DT+2000)AND(TI+%22pursuit+of+the+perfect+mother%22)&bdata=JmRiPWE5aCZ0eXBIPTEmc210ZT1laG9zdC1saXZlJnNjb3BIPXNpdGU%3d), lk 164

⁸ Sheridan, L., Davies, Graham, M.G. (2001). Stalking: the elusive crime. – *Legal and Criminological Psychology*, September 2001, Vol.6(2), 133-147. Kättesaadav: <http://web.b.ebscohost.com/ehost/detail/detail?vid=0&sid=3492395a-b697-4ca8-9f40-3b970d452564%40sessionmgr101&bdata=JnNpdGU9ZWhvc3QtG12ZSZzY29wZT1zaXRI#AN=6388841&db=a9h>, lk 134

⁹ Mullen, P.E., Pathe, M., Purcell, R. (2001). Stalking: new constructions of human behaviour. – *Australian and New Zealand Journal of Psychiatry*, February 2001, Vol.35(1), 9-16. Kättesaadav: [http://web.b.ebscohost.com/ehost/results?vid=0&sid=e1251517-d36f-4e6e-9483-f338e3ad723f%40sessionmgr104&bquery=\(SO+\(Australian+and+New+Zealand+journal+of+psychiatry\)\)AND\(DT+2001\)AND\(TI+stalking%3a+new+constructions+of+human+behaviour\)&bdata=JmRiPWE5aCZ0eXBIPTEmc210ZT1laG9zdC1saXZlJnNjb3BIPXNpdGU%3d](http://web.b.ebscohost.com/ehost/results?vid=0&sid=e1251517-d36f-4e6e-9483-f338e3ad723f%40sessionmgr104&bquery=(SO+(Australian+and+New+Zealand+journal+of+psychiatry))AND(DT+2001)AND(TI+stalking%3a+new+constructions+of+human+behaviour)&bdata=JmRiPWE5aCZ0eXBIPTEmc210ZT1laG9zdC1saXZlJnNjb3BIPXNpdGU%3d), lk 9

(2011), Rootsi (2011), Soomes (2014) ja Eestis 2017. Samuti Taani, kuid see erandida alates 1933.¹⁰

Hoolimata inimeste igapäevaselt kasvavast teadlikkusest selle probleemi suhtes on ahistav jälitamine väga suur probleem ikka veel ka tänapäeval. Ka Eesti on teinud oma poolseid samme sinna poole, et täiendada oma teadmisi ja leida võimalusi parandada olukorda, et kaitsta Eestis erinevaid ohvreid ja karistada ahistajad. Maailma eri paikades on tehtud mitmeid uuringuid, mis on andnud teavet ahistajate ning nende käitumise mustrite ning nende ohvrite kohta. Kõige enam maailmas ahistamisjuhtumitest on kuulsuste jälitamine. Teisel kohal on väidetavalt küberjälitamine.¹¹

1.1 Ahistamise mustrid

Stalking'ut saab iseloomustada väga mitmete erinevate käitumise mustritega ahistaja poolt, autor toob välja järgnevalt mõned põhilisemad:¹²

1. Telefoni kõned – sinna alla kuuluvad ka nõ. vaike kõned- inimene helistab, aga ei räägi vaid kas vaikib või hingab telefonisse,
2. Kirjade saatmine, kas siis elektroonilised, nagu näiteks e-kiri või sõnum telefonile, samuti posti teel koju või tööle,
3. Maja/töökoha jälgimine – pidev viibimine kohas kus viibib jälitatav isik.
4. Sissetungimine kodusse – salaja teise isiku valdusustesse tungimine,
5. Vara kahjustamine, rikub omandit, mis ei kuulu talle,
6. Tahtevastane vestlus/kohtumine – n-ö juhuslikud kohtumised ahistaja ja ahistatava vahel,
7. Füüsiline vägivald – lisaks erinevatele vaimsete vägivalda situatsioonidele võib esineda ka füüsilist vägivalda ehk siis kehavigastuste tekitamine. Samuti seksuaalne ärakasutamine (seksuaalne ahistamine on eraldi välja toodud ka Eesti karistusseaduses),

---

¹⁰ De Fazio, L. (2009). Legal Situation on Stalking among the European Member States. – *European Journal on Criminal Policy and Research*, Vol.15(3), 229-242. Kättesaadav: <https://linkspringer-com.ezproxy.utlib.ut.ee/article/10.1007%2Fs10610-009-9101-3>, lk 229

¹¹ Mullen P.,E., Pathe, M., Purcell, R. (2008). *Stalkers and their victims*. New York: Cambridge University Press. Kättesaadav: <http://ebookcentral.proquest.com/lib/tuee/detail.action?docID=377920>, lk 152-156

¹² Blauuw, E., Winkel, F.W., Arensman, E., Sheridan, L., Freeve, A. (2002). The toll of stalking: the relationship between features of stalking and psychopathology of victims. – *Journal of Interpersonal Violence*, Vol.17(1), 50-64. Kättesaadav: <http://dare.ubvu.vu.nl/handle/1871/16534>, lk 56

8. Ähvardused- isik elab pidevas hirmus, jäetakse kas asju või teateteid, mis viitavad, et sellele järgneb midagi veel hirmsamat.
9. Lillede ja kingituste saatmine, isegi siis kui saadetisi vastu ei võeta¹³
10. Jälititava kohta detailise info otsimine¹⁴

Autor on küll seisukohal, et enamik jälgimisi toimub reaalses elus, nagu eelnevas lõigus sai üles loetletud, aga tänapäeval suur mure on isiku tahtevastane jälgimine internetis tänu sotsiaalmeedia kontodele. Kübermaailma ohud oleks küll omaette uurimus valdkond, aga töö autor soovib välja tuua täpsustuse kuidas on see seotud isiku tahtevastase jälgimisega reaalse eluga paralleeli tõmmates. Ehk siis kuidas see mõjutab isiku tahtevastast jälitamist antud uurimustöö kontekstis.

Nagu ka mujal maailmas on eestlaste seas populaarne Instagram, Facebook, Twitter ja muud sarnased interneti leheküljed, kus on võimalik luua endale sealne kasutajakonto ja tänu sellele üles laadida oma pilte ja erinevat informatsiooni oma ning lähedaste tegemiste kohta. Uurimustöö autor on arvamusel, et tänapäeva ühiskonnas võib enamike sotsiaalmeedia kontosid omavaid isikuid nimetada vähemal või suuremal määral kaudselt isiku tahtevastasteks jälgijateks.

Inimesed ise annavad suure võimaluse ennast lihtsalt jälgida, mõni neist teadlikult, aga mõni rumalusest. Erinevates portaalides saad märkida oma elukoha või kus käid trennis ja tööl. Samuti kuhu kavatsed minna, näiteks trenni, sööma, kontserdile jne. Kogemata avaldada oma isikukoodi. Näiteks, et oled haiglas ja postitad oma paberid kus on täis pikk nimi. Samuti kui oled saanud uue pangakaardi näiteks jne. Tehakse palju ebaolulisi postitusi mille tagajärgedele ei mõelda. Jälitajal on tänu sellele teabele võimalik väga lihtsalt jälgida oma nn ohvrit.¹⁵ Kui inimesed ei riputaks enda kohta niipalju infot üles, siis tänu sellele oleks jälitamine rohkem piiratud. Kuigi ühtepidi saaks küberkuritegu liigitada omaette valdkonda, siis ometi töö teises pooles töö autor toob välja, kuidas tegelikult on seotud interneti teel niinimetatud ahistamine

---

¹³ Veebileht Järvamaa Naiste Tugikeskus. *Ahistav jälitamine*. Kättesaadav: <http://www.jarvanaistetugi.ee/mis-on-vagivald/ahistav-jalitamine/>

¹⁴ Veebileht Järvamaa Naiste Tugikeskus. *Ahistav jälitamine*. Kättesaadav: <http://www.jarvanaistetugi.ee/mis-on-vagivald/ahistav-jalitamine/>

¹⁵ Gan, D., Jenkikns, L.R. (2015). Social networking Privacy – who`s stalking you? – *Future Internet*, 01 March 2015, Vol.7(1), 67-93. Kättesaadav: <https://doaj.org/article/fbaae715800f47d1a672f370d5ebf3d5>, lk 85-86

juhtumitega Eestis. Juba näiteks 2009. aastal kirja pandud uuring toob välja, kuidas tegelikult internet on seotud niinimetatud reaalse maailma ahistamisega.¹⁶

Kokkuvõtlikult uurimustöö autor on seisukohal, et tihtipeale inimesed ei mõista piisavalt selgelt, kus maalt huvi teiste isiku vastu on ületanud oma piiri. Vaimne vägivald on samamoodi vägivald nagu füüsiline vägivald. Kokkuvõtlikult ja analüüsides erinevaid ahistamise mustreid on autor arvamusel, et tuleks jälgida rohkem oma käitumismaneere ja samuti pöörata tähelepanu oma lähedastele, kuna tihtipeale võib esineda isikutahtevastast jälgimist seal kus seda kõige vähem võib oodata.

1.2 Ahistamise tagajärjed

Ahistamise mõju piirkond üldjuhul mõjub lisaks ahistatavale ka tema perekonnale ja muudele lähedastele. Lähedased üldjuhul kannatavad emotsionaalselt kui ka majanduslikult. Spetsialistid peavad arvesse võtma kõikide ahistamise tagajärje ohvrite situatsioonid, et analüüsida ja pakkuda piisavat tuge ja lahendust tekkinud probleemidele.¹⁷

2014. aastal Inglismaal Sheffieldi ülikoolis korraldatud uuringu tulemusel võib järeldada, et *stalking*'u ohvrite kaebustele ei pöörata piisavalt tähelepanu. Neid ei aidata nii palju kui vaja emotsionaalselt ja nad ei saa ka piisavalt tuge ega turvalisuse tunnet. Üldiselt nad jäävad nagu oma murega nii öelda nähtamatuks.¹⁸ Paljudele ohvritele on iseloomulik järgnev: nad kannatavad finantskahjude all, lahkuvad töölt ja jätavad kooli pooleli. Muudavad nime ja kaovad n-ö silmapiirilt ja kolivad mujale, sinna kus keegi neid ei tunne. Nad muudavad välimust ja väldivad sotsiaalset tegevust. Samuti võtavad kasutusele täiendavaid turvameetmed. Ohvrid on mitte usaldavad ja kahtlustavad. Nad kardavad, on närvilised, hirmunud, vihased, paranoilised ning depressioonis. Ahistatamise ohvritel üldiselt suured trauma sümptomid, nad on näiteks hästi ettevaatlikud, rohkem paranoilised, vähem välja minevad, rohkem agressiivsed. Neid vaevad

---

¹⁶ Salter, M., Bryden, C. (2009). I can see you: Harassment and stalking on the Internet. – *Information and Communications Technology Law*, June 2009, Vol.18(2), 99-122. Kättesaadav: <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/13600830902812830>, lk 99-119

¹⁷ Mackenzie, R.D., James, D.V., Mcewan, T.E., Mullen, P.E., Ogloff J.R.P. (2010). Stalkers and intelligence: implications for treatment. – *Journal of Forensic Psychiatry & Psychology*, 01 December 2010, Vol.21(6), 852-872. Kättesaadav: <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/14789949.2010.503900>, lk 853-854

¹⁸ Korkodeilou, J. (2014). Dealing with the unknown: Learning from stalking victims experiences. – *Crime Prevention and Community Safety: An International Journal*, 16(4), 253-268. Kättesaadav: <http://eprints.whiterose.ac.uk/98559/>, lk 254-264

kroonilised unehäired, väsimus, nõrkus, isutus, pidevad peavalud. Paljud isikud on proovinud enesetappu teha.¹⁹ Uurimustöö autor on arvamisel, et õiguslik regulatsioon ei saaks tagajärgi ära hoida saja protsendiliselt, aga kindlasti saaks ennetada ja vähendada. Euroopa komisjon pühendas 2017. aasta naistevastase vägivalla vastu võitlemiseks Euroopa Liidus. Tänu sellele, tehti sotsiaalmeediakampaaniat, mille eesmärk oli suurendada teadlikust antud valdkonnas ja see hukka mõista. Euroopa Komisjon rahastas teatud projekte mis tegelesid ennetustegevuse ning samuti teadlikkuse parandamisega selles valdkonnas. Üheks meetmeks oli tagada, et vägivalla all kannatanud naised saaks abistatud spetsialistide poolt kes on saanud hea väljaõppe.²⁰ Samuti näiteks rühmaravi vähendab stressi ja aitab ohvritel probleemidega paremini toime tulla.²¹ Sellest lähtuvalt on uurimustöö autor arvamisel, et sääraseid meetmeid peaks kasutusele võtma ka isiku tahtevastase jälgimise puhul.

Kui keegi jälitab siis oleks hea teha mitmeid eritoiminguid. Näiteks anda teada sõbrale või pereliikmele kui on hirm või tunne, et oleks abi vaja. Hädaolukorras helistada 112 või kohalikule politsei jaoskonnale. Samuti hoida mobiiltelefon läheduses. Hea oleks hoida alles märkmed, kirjad või muud esemed mis on jälitaja saatnud. Samuti hoida alles tekstisõnumid, e-kirjad. Printida välja või teha kuskile igaks juhuks topelt salvestust, et midagi kaotsi ei läheks. Soovitav oleks otsida tuge erinevatelt isikutelt, kas siis lähedastelt või nõustajatelt või muudelt juriidiliselt õigustatud isikutelt kes saaks abiks olla.²²

Selge on see, et ahistamine jätab oma jälje nii ohvrile, lähedastele kui ka jälitajale endale. Enamjaolt räägitakse, mis juhtub ahistatavaga, aga tähelepanu ei pöörata nii palju jälitaja jälitamiste tagajärgedele. Kindel on samuti see, mis toob välja seadus, ehk siis, et jälitajale on määratud mingisugune karistus. Eesti seaduse järgi on siis selleks kas rahaline karistus või kuni ühe aastane vangistus. Samuti üks tagajärgedest, mida ei kehtesta seadus, vaid jälitaja ise võib enesele teha on enesetapp. Kuigi ahistajad teevad enesetappe, pole nende enesetappude tõenäosust analüüsitud. Austraalias tehti just sellel põhjusel uuring, kus osales 138 jälitajat. Võrreldi jälitajad inimestega kes on kas psühhiaatri abi vajanud inimesed ja/või kurjategijad.

---

¹⁹ Blauuw, E., Winkel, F.W., Arensman, E., Sheridan, L., Freeve, A. (2002). The toll of stalking: the relationship between features of stalking and psychopathology of victims. – *Journal of Interpersonal Violence*, Vol.17(1), 50-64. Kättesaadav: <http://dare.ubvu.vu.nl/handle/1871/16534>

²⁰ Euroopa komisjoni teabeleht, Brüssel, 24. november 2017, *Küsimused ja vastused: rahvusvaheline naistevastase vägivalla kaotamise päev*. Kättesaadav: http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-17-4849_et.pdf

²¹ Dressing, H., Schiefelbein E., Gass B. (2007) Invention strategies for stalking victims. - *European Psychiatry*, 2007 Mar, Vol 1, 307. Kättesaadav: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0924933807011303>

²² The national center for victims of crime. (2012). *Bulletins for teens: Stalking*. Kättesaadav: <http://victimsofcrime.org/help-for-crime-victims/get-help-bulletins-for-crime-victims/bulletins-for-teens/stalking>

Uuringu tulemusena leiti, et jälitajatel on palju suurem risk teha enesetapp kui siis neil inimestel kellega neid võrreldi.²³ Kolmandaks võiks välja tuua, et lisaks ohvrile võib ka ahistaja ise vajada psühhiaatrilist abi ja nõustamist, et üritada selgitust tuua tema käitumisele ja leida lahendus tema probleemile, et selliseid situatsioone enam ei esineks.

Kokkuvõtlikult uurimustöö autor on seisukohal, et abi tuleb pakkuda ja tähelepanu tuleb pöörata nii ahistajale kui ka ohvrile nii ahistamise hetkel kui ka hiljem. Vaimselt on kannatajad mõlemad, kes teise inimese põhjustatud tagajärgedele süül ja kes muudel ebastabiilsust tekitavatel põhjustel. Lõputöö teine osa analüüsib isiku tahtevastase jälitamise rakendatavust, sellest lähtuvalt uurimustöö autor on seisukohal, selleks, et mõista jälitamise tõsidust tuleks endale selgeks teha selle mõju ja sellest lähtuvalt saab analüüsida ka uue seaduse jõustumise tähtsust. Jälitamisele küll järgnes karistus ka ennem uue seaduse jõustumist, aga autor peab siinkohal silmas, et arvesse võttes tagajärgi, siis kas uue seaduse jõustumisega seotud karistused on siis efektiivsemad kui varasemad.

1.3 Kes on ahistaja

Ahistajaks võib olla nii mees kui naine, noor või vana. Erialane kirjandus tavaliselt keskendub täiskasvanute jälitajatele, ignoreerides seda, et ka noorukid võivad jälitada. Selleks, et mõista ahistajat peab selgeks tegema tema ahistamise perspektiivid.²⁴ 2008. aastal tehtud uuringu tulemustena, leiti et ka noorukid võivad suure tõenäolisusega jälitada. On sarnasusi noorte ja täiskasvanute jälitamise muustrites. Näiteks mõlemal juhul on ühine see, et protsentuaalselt jälitab rohkem mehi naisi kui vastupidi. Noored jälitavad oma ohvreid pigem lähtudes romantilistest emotsioonidest, otsides füüsilist kontakti. Samuti vahetavad nad tihemini oma ohvreid, vastupidiselt täiskasvanutele.²⁵

---

²³ McEwan, T., Mullen, P., Mackenzie, R. (2010). Suicide among stalkers. – *Journal of Forensic Psychiatry & Psychology*, 01 August 2010, Vol.21(4), 514-520. Kättesaadav: <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/14789940903564370>, lk 514-519

²⁴ Sheridan, L., Gillet R., Davies, G. (2000). Stalking- seeking the victim's perspective. – *Psychology Crime & Law*, 2000, Vol 6(4), 267-280. Kättesaadav: <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/10683160008409807>, lk 367-371

²⁵ Leitz, M.A., Theriot, M.T. (2008). Adolescent Stalking. – *Journal of Evidence-Based Social Work*, 12 September 2005, Vol.2(3-4), 97-112. Kättesaadav: http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1300/J394v02n03_07, lk 98-110

Järgnevalt on uurimustöö autori eesmärk tuua välja lisaks soole, vanusele ja rahvusele erinevate ahistajate iseloomulikke jooni ja mis põhjusel üldse hakkavad nad kedagi jälitama. Mitmetel neist esinevad isiksusehäired ja/või probleemid keelatud ainetega. Samuti on erinevad kinnisideed neil, näiteks ühel juhul jälitajal ei ole olnud suhet oma ohvriga, aga ta tahab temaga seda. Teisel juhul on eesmärgiks, et peab teise inimese panema ennast ihaldama. Kolmandal juhul otsib intiimset kontakti, aga ei soovi pikaajalist suhet. Neljandal juhul üldse näiteks ekspartnerile kättemaks ja hakkab ahistama. Kõigil ahistajatel on sarnasusi nende käitumismustrites välja kujunenud.²⁶

Erinevates riikides toimuvad läbi aastate uuringud ja analüüsitakse jälitajaid. Näiteks 2001. aastal uuriti Rootsis ja Austraalias jälitajaid. Nende andmete kohaselt on 10-25% jälitajatest naised.²⁷ Samuti aastal 2000 uuriti USAS Michigani osariigi ühes ülikoolis erinevaid jälitamissituatsioone ja sealsete uuringute tulemustena jõuti arvamusele, et naised võivad olla samasuure tõenäosusega ahistajad kui ka ahistatavad.²⁸

Kokkuvõtlikult saab väita, et ahistajaks võivad saada kõik isikud, olenemata soost, rahvusest, vanusest või muudest isikuid eristavatest omadustest. Kõiki neid, aga seob ühine eesmärk kedagi jälitada. Samuti esineb paljudel juhtumitel erinevad isiksusehäired, mis mõjutavad nende kõigi käitumist seoses ohvriga.

---

²⁶ Miller, L. (2012). Stalking: Patterns, motives and intervention strategies. – *Aggression and Violent Behavior*, November-December 2012, Vol.17(6), 495-506. Kättesaadav:

<http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1359178912000687>, lk 497-498

²⁷ Strand, S., McEwan, T.E. (2012). Violence among female stalkers. – *Psychological Medicine*, Vol.42(3), 545-555. Kättesaadav: <https://www.cambridge.org/core/journals/psychological-medicine/article/violence-among-female-stalkers/284AE9AC7DB470E820C1B1E884F23DF9#>, lk 545

²⁸ Brownstein, A. (2000). In the campus shadows, woman are stalkers as well as the stalked. – *Chronicle of Higher Education*, Vol.47(15), A40-42. Kättesaadav: <http://web.ebscohost.com/ehost/detail/detail?vid=0&sid=04e0158a-ab49-4ff1-bbd2-33214ffdf30a%40sessionmgr120&bdata=JnNpdGU9ZWwhvc3QtbGl2ZSZzY29wZT1zaXRI#AN=3849833&db=a9h> lk 40-42

ISIKU TAHEVASTANE JÄLGIMISE RAKENDATAVUS

Eestis on olnud mitmeid isiku tahevastase jälgimise situatsioone. Mõni neist on lõppenud natuke paremini kui teine. Antud valdkonnas on tehtud mitmeid uuringuid kuid Eesti kontekstis on aktuaalsemaks saanud vaid viimasel aastatel. On erinevad arvamused ja seisukohad mis minimeerivad, põhjendavad ning normaliseerivad jälitamist, tänu millele ei ole alati võetud jälitamist piisavalt tõeselt.²⁹ See on mõjutanud abi saamist nii politsei kui teiste isikute poolt. Uurimustöö üheks eesmärgiks oli analüüsida kas olemasolev sõnastus eraldiseisvana on vajalik ning millised on muudatused võrreldes olemasoleva ahistamise regulatsiooniga. Täpsustatult mis oli seni kasutusel olnud ahistamise regulatsioon ja mis muutus uue seaduse jõustumisega. Kahjuks Eesti kohtulahendites ei ole uurimus töö kirja panemise hetkel paragrahv 157³ alusel karistatud ühtegi isikut kuigi 2017. aasta lõpuks oli alustatud 90 menetlust. Kuni 2017. aasta suveni, kuni hakkas kehtima karistuseseadustiku §157³ olid olemas kaudsel ka muud regulatsioonid ahistava jälitamise tõkestamiseks.

Seni vaid karistuseseadustikus kasutusel olnud §137 on järgnev: Eraviisiline jälitustegevus

(1) Jälitustegevuseks seadusliku õigusega isiku poolt teise isiku jälgimise eest tema kohta andmete kogumise eesmärgil – karistatakse rahalise karistuse või kuni kolmeaastase vangistusega.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahalise karistusega³⁰

Varasemalt ahistamise juhtude puhul pöördusid inimesed kohtusse ja võimalusel taotlesid lähenemiskeeldu. Lähenemiskeeldu on võimalik taotleda kas siis kriminaalmenetluses või tsiviilkohtu menetluses.

---

²⁹ Mckeon, B., Mcewan, T.E., Luebbbers, S. (2014). “Its not really stalking if you know the person”: Measuring community attitudes theat normalize, justify and minimize stalking. – *Psychiatry, Psychology and Law*, 01 August 2014, 1-16. Kättesaadav: <http://web.b.ebscohost.com/ehost/detail/detail?vid=0&sid=b5180a1a-9cb5-46a6-99d9-80459310aab3%40sessionmgr103&bddata=JnNpdGU9ZWhvc3QtbGl2ZSZzY29wZT1zaXRl#AN=101554429&db=a9h>, 291-297

³⁰ Eesti Vabariigi karistuseseadustik. RT I, 26.06.2017, 8

Kriminaalmenetluse on abiks kriminaalmenetlusseadustik kus toob välja kaks seaduse paragrahvi. Esiteks §141¹. Ajutine lähenemiskeeld toob välja, et kannatanu eraelu ja muude puhul isikuõiguste kaitseks võib prokuratuuri taotlusel ja eeluurimiskohtuniku määruse või kohtumääruse alusel isikuvastases või alaealise vastu toime pandud kuriteos kahtlustataval või süüdistataval keelata kohtu määratud paikades viibimise, kohtu määratud isikutele lähenemise ja nendega suhtlemise.³¹ Ja teine variant on §310¹ Kannatanu taotlusel võib kohus võlaõigusseaduse §1055 alusel kannatanu eraelu või muude isikuõiguste kaitseks kohaldada isikuvastases või alaealise vastu toime pandud kuriteos süüdimõistetule lähenemiskeeldu tähtajaga kuni kolm aastat.³²

Teine võimalus on lähenemiskeeld tsiviilkohtumenetluses. Lähenemiskeeldu seadmise tingimused on kirja pandud võlaõigusseaduse §1055 lõigetes 1 ning 2. Täpsustatult siis, et kohus võib lähenemiskeeldu seada, kui isikule on juba tekitatud tervisekahjustus või kehavigastus või on rikutud tema eraelu puutumatust või muid isikuõigusi. Või siis kui on tõenäoline, et isikule võidakse tekitada kehavigastusi, tervisekahjustusi või rikkuda tema eraelu puutumatust või muid isikuõigusi.³³ Lähenemiskeeldu taotlemine oli raske ja aeganõudev protsess ja tänu sellele mitmed inimesed lihtsalt loobusid asjaajamisest ja lootsid, et asi lihtsalt taandub.

Uurimustöö üheks eesmärgiks oli analüüsida kas see seaduse jõustumine eraldiseisvana oli vajalik. Tänu karistusseadustiku §157³ jõustumisele muutus olukord Eestis ahistamise ohvritele. Karistusseadustik toob §157³ toob välja järgneva: teise isikuga korduva või järjepideva kontakti otsimise, tema jälgimise või muul viisil teise isiku tahte vastaselt tema eraellu sekkumise eest, kui selle eesmärk või tagajärg on teise isiku hirmutamise, alandamine või muul viisil oluliselt häirimine, kui puudub käesoleva seadustiku §137 sätestatud süüteo koosseis, – karistatakse rahalise karistuse või kuni üheaastase vangistusega. Kas selline karistus toob piisavalt kasu võrreldes eelnevate ahistamise regulatsioonidega ja läheb vähemaks isiku tahtevastase jälitamise juhtumeid on veel vara veel saja protsendiliselt prognoosida ja kindlasti eri isikutel on erinevad arvamused.

---

³¹ Eesti Vabariigi Kriminaalmenetluse seadustik. RT I, 05.12.2017, 8

³² Eesti Vabariigi Võlaõigusseadus. RT I, 01.07.2017, 20

³³ Veebileht Justiitsministeerium, Praktilisi nõuandeid. *Lähenemiskeeld*. Kättesaadav: <https://www.just.ee/et/eesmargid-tegevused/praktilisi-nouandeid>, 21.01.2018

Nagu erinevad inimesed nii erinevad ka nende mõtted üksteises omast. 2014. aastal koostatud ühe uuringu tulemusena pandi kirja eesti juristide hinnangud seoses ahistava jälitamisega. Uuringu tulemusel hinnati kui sageli juristid puutusid kokku igapäeva töös ahistava jälitamise juhtumitega ja kui oluliseks pidasid nemad ahistava jälitamise kriminaliseerimist. Uuringu tulemusel tuli välja, et protsentuaalselt on kokku puutunud omatöös ahistava jälitamisega 69% politseiuurijatest, 67% prokuröridest ning 64% kohtunikest. Küsides uuringus osalejatelt kui oluliseks pidasid nad ahistava jälitamise kriminaliseerimist Eestis pidasid kõige tähtsamaks kohtunikud, 68%, seejärel politseiuurijad 59% ning viimasel kohal olid 59%-ga prokurörid.

Antud uurimustöös on analüüsitud ahistava jälitamise koosseisu, probleemistiku ning hinnatud käesoleva regulatsiooni mõju. Ehk siis sellest tulenevalt on välja toodud sätte sisu lähtuvalt sellest kui keerukas võib praktikas olla konkreetsete juhtumite analüüs ja kas olemasolevad meetmed on piisavalt efektiivsed pädevaks ja kiiremaks reageerimiseks Eesti kontekstis uurimustöö autori seisukohalt.

Rääkides rakenduslikust poolest tuleks välja tuua viis elementi. Esiteks karistusseadustiku §157³ saab välja tuua ahistava jälitamise elementideks järgneva: teisele isikule suunatud tegu, korduv või järjepidav tegu, teise isiku tahtevastane tegu, teise isiku eraellu sekkumine, eesmärk või tagajärg oluliselt häirida ja viimaseks elemendiks, et puudub karistusseadustiku §157³-es sätestatud süüteo koosseis. Esimene koosseis kaitseb isikut, kes on nn ohver. Temale on suunatud järjepidavad või korduvad teod. Teise koosseisu puhul on murettekitav küsimus, kus maalt saaks piiritleda mõisteid nagu „järjepidavalt“ ja „korduvalt“. Kui tavaliselt loetakse ahistavaks vähemalt kaht korda, siis selles kuritöö koosseisus on eelduseks, et neid kordi on rohkem ja üldjuhul peab see arvamus paika.³⁴ Kolmas element toob välja, et kannatanu tahte vastasus peab olema tõendatud. Neljas element annab laialdaselt võimalusi käsitleda teemat, et mida tähendab teise eraellu sekkumine. Antud koosseisu ala saab paigutada mitmeid ahistava jälitamise tegusid. Viies element toob välja, et Eestis ei ole kohustuslik ahistamise tulemusel tekkiv hirmu tekkimine või hirmutamise süüdlaste teo tõttu. Viimane element tähendab, siis seda et seda kohaldatakse vaid juhul kui puudub karistusseadustik §137 sisaldub süüteo koosseis.

---

³⁴ Punak, M. (2018). Ahistamine: jälitamine ja seksuaalne ahistamine. – *Ajakiri Märka last*, 02.02.2018. Kättesaadav: <http://ajakiri.lastekaitseliit.ee/2018/02/02/ahistamine-jalitamine-ja-seksuaalne-ahistamine/>

Ahistava jälitamise koosseis on erinev tavapäraselt väljakujunenutest, märksõnadeks siinkohal on teo kujunemine nii ajas kui korduvuses kui ka subjektiivsus. Hinnates regulatsiooni efektiivsust, siis võib olla arusaamal, et kehtima hakanud regulatsioon võiks täita oma eesmärgi mitmel eri moel. Esiteks Eestis loodud regulatsioonis ei ole tarvis tõendada süüdlase tahtlust ei tagajärgede ega ka teo toimepanemise suhtes. Siinkohal peab uurimustöö autor silmas, et üsna keeruline on tõendada ohvri seisukohta või süüdlase tegusid.

Tänu seaduse jõustumisele saavad inimesed otse murega pöörduda politseisse ja see teeb silmnähtavalt lihtsamaks protsessi ajamise kodaniku jaoks. Uurimustöö autor on arvamusel, et kindlasti toob see vähemalt suurema turvatunde ahistatavale, et ta saab teavitada koheselt politseid, et asi oleks fikseeritud, mitte ei pea läbima pikka protsessi, et saada lähenemiskeeldu. Samuti üheks põhjuseks oleks see, et piirid on vabad ja tuleb pöörata tähelepanu isikute turvalisusele ning heaolule laiemalt ja tuleb teha koostööd riikide vahel. Lisaks protsessi kiirenemisele on suureks plussiks ka uurimustöö arvamuse kohaselt efektiivsem karistus kui varem. Uurimustöö autor leiab, et kindlasti tänu selle seaduse jõustumisele, saab lahenduse nii mõnigi probleem rohkem kui varasemalt ehk siis seaduse jõustumine eraldi oli vajalik.

Kindlasti oleks väga oluline teada ka seda, et nagu igal süüteoal on määratud nii õelda aegumistähtaeg. Eestis on selleks ahistava jälitamise puhul 5 aastat. Kuna seadus jõustus 2017. aasta suvel, siis sinna alla ei saa liigitada varasemaid ahistamis juhtumeid. Ja peale karistuse kandmist, on rikkumine näha järgnevat kolm aastat ja seejärel on register alles puhas.³⁵

Kokkuvõtlikult saab väita, et ahistajaks võib olla nii mees kui naine, noor või vana, tuttav või võõras- iga juhtum on erinev ja sellest tulenevalt vajab individuaalset lähenemist ja analüüsi. Üldjuhul eeldatakse, et jälitajaks ehk ahistajaks on tavajuhtudel kas keegi vaimselt ebastabiilne võõras kelle huvi objekti on sattunud isik või siis näiteks endine mees/naine. Uurimustöö autor toob välja kolm huvitavat juhtumit isiku tahtevastasesest jälgimisest ja analüüsib neid vastavalt eelpool käsitletud materjali põhjal.

Kuna antud kuritööliik võib olla peitkuritöö, siis sellelt tulenevalt ahistamise tõendamine võib olla üsna keeruline. On üsna suur tõenäosus kui ohver kaebab ahistaja peale, siis süüdistatav

---

³⁵ Punak, M. (2018). Ahistamine: jälitamine ja seksuaalne ahistamine. – *Ajakiri Märka last*, 02.02.2018. Kättesaadav: <http://ajakiri.lastekaitseliit.ee/2018/02/02/ahistamine-jalitamine-ja-seksuaalne-ahistamine/>,

väidab, et pole kedagi ta ahistanud. Sellest tulenevalt tekib olukord kus on ühe inimese sõna teise vastu. Oma rolli mängib küll tõendamine, et tegu on kas alandav, hirmutav või oluliselt häiriv, aga sellest lähtuvalt on tähtsal kohal jälitustoimingute tegemine. Tänu sellele on ohvril lihtsam tõendamiskoormis. Ehk siis näiteks erinevate andmete kogumine, kirjade, sõnumite salvestamine ja muu säärane tegevus tõestamaks hiljem politseile.

Kriminaalõiguses tähendab tahtlus kavatsetus, otsene või kaudne tahtlus. Lühidalt siis, et esimesel juhul isik paneb teo toime kavatsetult, teisel juhul otsese tahtlusega ja kolmandal juhul kaudse tahtlusega. Isiku tahtevastase jälgimise puhul võivad esineda kõiki tüüpi tahtluse astmeid.

Kui arvesse võtta teiste maailma riikide ahistava jälitamise juhtumeid ja hinnates jälitamise regulatsiooni üleüldiselt, siis tegelikult ei ole piisavalt efektiivset kaitset ohvrid saanud. See tähendab, siis seda, et kas on olnud probleeme tõendite kogumisega või nende tõendamisega või siis lähenemiskeelu süsteemi puudulikus jne. Mitmetes eririikides on seaduses üks kohustuslikest elementidest tahtlus. Eestis loodud regulatsioonis ei ole tarvis tõendada ei süüdlase tahtlust teo toimepanemise ega ka selle tagajärgede suhtes. Uurimustöö arvamuse kohaselt just see oleks üheks oluliseks faktiks tänu millele Eestis oleks antud seadus efektiivsem võrreldes teiste riikidega.

Uurimustöö autor vestles uurimustöö koostamise aeg nii politseiga kui ka ohvriabiga. Sellest tulenevalt tegi järelduse, et viimasel aastal on Eesti politsei hakanud rohkem tähelepanu pöörama perevägivalla juhtumitele. Praktikas on see seotud suuresti just ahistava jälitamisega. Tänu just ohvriabi teenustele oleks suur abi nii kuritöö ennetamisele kui ka hiljem vaimselt abistamisele

Nagu ka varasemalt sai mainitud, siis ahistava jälitamise tõlgendamine on üsnagi keeruline. Paljud teod, näiteks lillede ja muude kingituste saatmine võib tunda ühele inimesele ilusa käitumustrina, aga teiselt selle eesmärk võib olla hoopis vastupidine. Küsimus on tõlgendamiseks ja olukorra piiritlemisel. Ahistamise juhtumid on just need juhtumid, mille tõendamine on kõige lihtsam just ohvril endal, kuna temal on võimalus koguda erinevat materjali ja neid säilitada tõestamise hetkeks.

Kuigi erinevad näidisjuhtumid ei ole just Eesti praktika põhjal, siis ometi on uurimustöö sisu ja näited omavahel praktikas seoses omavahel.

1.4 Esimene juhtum

Antud juhtumi peategelasteks on Marju ja Georg kes tutvusid aasta peale gümnaasiumi lõpetamist. Peale tutvumist armuti, koliti kokku, järgnes rasedus ja abielu. Georgil oli hea teenistusega töökoht ja Marju sai kenasti ennast hariduselt täiendada ega pidanud tööl käima. Kui laps hakkas lasteaias käima tahtis Marju minna tööle. Ta tundis puudus sotsiaalsest keskkonnast, kodus oli igav ja ega n-ö oma raha oleks ju ka hea - kaua ikka elada ainult teisest sõltuvalt. Georgile see idee ei meeldinud ja nii jäigi naine koduseks, aastad läksid ja laps läks kooli. Marju polnud oma soovi maha matnud ja lõpuks ka Georg oli nõus, et abikaasa läheb tööle.

Tööpäeva lõppedes kodus õhtuti mees ikka aegajalt küsis erinevaid küsimusi, et kas naine huvitavaid inimesi ka kohtas jne. Ajapikku sai selgeks, et nende kõikide küsimuste taga on armukadedus või omanditunne. Marju oli oma koosveedetud aastate jooksul olnud tegelikult truu ega enda meelest mitte andnud põhjust säärase situatsiooni tekkeks. Lisaks pidevatele uurimisele, kellega Marju tööjuures suhtleb hakkaks Georg tegema üllatusvisiite abikaasa tööjuurde. Ka Marju töökaaslased märkasid liigset mehe nuhkimist ja Marju võttis ette vestluse mehega, et tema meelest pole selline käitumisviis normaalne. Lõpuks lõpetas mees külastamised ega uurinud enam ka nii nagu varem. Naine oli õnnelik, et lõpuks kõik läbi sai.

Ühel õhtul, aga Marju kolleeg mainis, et kas ta on märganud, et kui ta õhtuti töölt lahkub, siis teisel pool tänavat jälitab teda mingi meesterahvas. Peale nädalat umbes sai Marju teada, et jälitajaks on ta oma abikaasa. Kodus naine võttis teema arutlusele, aga Georg ütles, et naine hulluks läinud. Naine ei tõstatanud sellest rohkem probleemi kuna armastas oma meest. Ta teadis, et säärane käitumismuster on küll haiglane, aga samas lahku esmajoones ei soovinud minna, aga otsustas, et kätt ette ei pane ka kõigele uuele mis peaks eluteele sattuma.³⁶

Analüüs: Antud juhtumis oli ohvriks naine ja jälitajaks mees. Erinevate uuringute põhjal on protsentuaalselt rohkem mees jälitajaid nagu ka antud situatsiooni puhul. Töö esimeses osas on välja toodud ahistamise mustrid. Võrreldes neid antud juhtumiga, saab välja tuua näiteks järgnevat: mees uuris pidevalt naise käest erinevaid küsimusi, aga mitte lihtsalt uudishimust vaid

---

³⁶ Mariina R. (2016). Kui kaua saab välja kannatada haiglast armukadedust? – *Veebileht Elutark*, 13.10.2016. Kättesaadav: <http://w3.ee/openarticle.php?id=2535604&lang=est>

armukadedusest ja omandihimust. Samuti jälitas naise töökohta ja naise liikumist töölt koju. Samuti mees ei tunnistanud naisele oma käitumist. Sellest tulenevalt saab järeldada, et tegemist on vaimselt ebastabiilse inimesega. Analüüsist tulenevalt saab olla seisukohal, et esinevad mõningased tüüpilised jälitamisemustrid, mis töö esimeses osas kirjeldatud.

1.5 Teine juhtum

Walesi printsess Diana Frances Spencer suri 31. augustil autoavariis.³⁷ Autos viibis õnnetuse hetkel neli inimest, lisaks Dianale hukkus ka tema sõber Dodi Fayed, autojuht Henry Paul. Ainus ellujääja oli Dodi ihukaitsja Trevor Rees Jones. Antud õnnetusjuhtumi tegelikuks surma põhjuseks on välja toodud, et tegemist oli õnnetusega. Antud teema üle on palju diskuteeritud ja on mitmed küsimused õhus olnud läbi aastate. Peamine küsimus on see, kas printsess Diana suri kuna teda üritati tappa või on süüdi hoopis paparatsod kes jälitasid ja millest tingitult autojuht üritas jälitajate eest põgeneda?

Diana oli abielus Walesi printsi Charlesiga aastatel 1981 kuni 1996. Nende suhe lõppes suure meedia tähelepanu all. 1995. aastal kirjutas Diana kirja (Lisa 1 Diana kiri) oma ülemteenrile, kus ta ennustas oma surma. Kirja sisu oli järgnev: “Ma istun siin oma laua taga täna oktoobris, igatsedes, et keegi mind kallistaks ja julgustaks mind olema tugev ja hoidma pead püsti. See konkreetne ajajärk mu elus on kõige ohtlikum – mu abikaasa plaanib “õnnetust” minu autoga, pidurisüsteemi riket ja tõsist peavigastust, et rajada teed abiellumiseks Tiggyga. Camilla on vaid peibutis, nii et igas mõttes kasutab mu mees meid kõiki ära.”³⁸ Sellest tulenevalt võiks ju arvata, et tõesti võib surma põhjuseks olla planeeritud tapmine.

Nagu eelnevalt sai mainitud, et surma põhjuseks toodi välja, et tegemist oli õnnetusega. Nagu ka mitmed teised isikud, siis ka antud uurimustöö autor on seisukohal, et surma põhjuseks on hoopis see, et teda jälitati, millest tingitult juhtus ootamatult avariid. Kindlasti mitmed inimesed on seisukohal, et poleks pidanud autojuht kiirust ületama, ega üritama põgeneda poleks ka avariid. Aga kui üritaks vahetaks rollid ja mõelda, et kui keegi jälitab pingsalt, siis ei ole ju soov, et keegi näeks kuhu ja kellega liigud, ikka üritaks eemalduda jälitajast. Seega, sellest tulenevalt,

---

³⁷ J.Reid Meloy (1998). *The psychology of stalking*. San Diego: Academic Press. Kättesaadav: <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/B9780124905603500207>, lk 1-23

³⁸ Veebileht Telegram, 31. august 2013. *Printsess Diana surm peidab palju vastamata küsimusi*. Kättesaadav: <https://www.telegram.ee/nwo/printsess-diana-surm-peidab-palju-vastamata-kusimusi>

on uurimustöö autor seisukohal, et isiku tahtevastane jälitamine võib lõppeda hullemal juhul surmaga. Kas siis tahtliku või tahtmatu teo tõttu.

Analüüs: Antud juhtumi näite tõi uurimustöö autor selle omapära pärast. Ühtepidi tundus juhtum paljudele õnnetusena, teistele võis tunduda tänu printsessi kirjutatud kirjale, et tal oli etteplaneeritud tema endise abikaasa poolt surm. Uurimustöö autor on, aga kolmandal seisukohal, milleks on see, et tegemist oli isiku tahtevastase jälgimisega. Antud juhtimis oli ohver naine, jälitaja mees. Antud situatsioon on hea näide selle puhul, et küsida küsimust, kus maal ja mida saab käsitleda jälitamisenä. Arvesse võttes, Eestis jõustunud seadust, mis käsitleb ahistavat jälitamist tõi uurimustöö autor välja, töö teises osas ahistava jälitamise viis elementi. Arvesse võttes neid elemente, tunduks sama juhtum Eesti kontekstis, et ahistamist justkui poleks toimunud, aga ometi tegelikult fotograaf jälgis ja jälitas pidevalt printsessi. Antud juhtum lõppes õnnetult inimestega surmaga. Otseselt ei ole küll süüdi surmas fotograaf, aga kaudselt kui poleks fotograaf jälitanud siis ei oleks pruukinud avariid juhtuda. Paralleele ei saa ka tuua otseselt töö esimeses osas käsitletud ahistamismustritega ega ahistajatele sarnastest iseloomujoontest.

1.6 Kolmas juhtum

Kui eelnevas juhtumis oli juttu kahtlustest, et ohver võis surra suure tõenäosusega fotograafidest jälitaja tagajärjel, siis üks näide aastast 1989 kui suri tuntud modell ja näitleja Rebecca Schaeffer, keda oli jälitatud erinevate allikate alusel 2-3 aastat. Ta ei olnud küll esimene kuulsus, kes sai soovimatut tähelepanu, kuid ta oli esimene nii nimetatud kõrge profiiliga ohver keda on jälitaja surmavalt rünnanud.³⁹ Rebeccat tulistati teda oma kodu uksele, teda pikalt jälitanud Robert John Bardo poolt.⁴⁰ Tänu sellele juhtumile, toimusid mitmed meeleavaldused ja sellest tulenevalt oli palju meedia tähelepanu ja sellest tulenevalt seadused muutusid riigis. Alguses Bardo proovis ise saada tema aadressi teada ja kui tal see ei õnnestunud, siis palkas ta endale detektiivi, kelle abiga ta sai siis teada aadressi. Enne oli nii, et isik läks asutusse, mille nimi on California DMV kontor, võrdluseks saab tuua Eestis oleva ARK-i ehk siis autoregistrikeskuse. Isik kes soovis

---

³⁹ Purcell, R., Pathe, M., Mullen, P.E. (2004). Stalking: defining and prosecuting a new category of offending. – *International Journal of Law and Psychiatry*, Vol.27(2), 157-169. Kättesaadav: <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S016025270400007X>, lk 160

⁴⁰ Veebileht IMDb. *Rebecca Schaeffer Biography*. Kättesaadav: <http://www.imdb.com/name/nm0769726/bio>

andmeid kellegi kohta, maksis 1 dollari, täitis avalduse kus olid erinevad küsimused ja saigi teada isiku elukoha.⁴¹

Analüüs: Antud juhtumi puhul oli jälitajaks taaskord mees ja ohvriks naine nagu ka eelneva kahe näite puhul. Antud situatsioonis ei olnud isikud tuttavad. Mehe jaoks oli naine kinnisidee ja jälitas teda mitmeid aastaid. Erinevus tava jälitamise juhtumistest seisneb erinevus selles, et jälitaja jälgib tavaliselt ise oma ohvrit, aga antud juhul palkas ta endale abilise ja tänu temale üritas ohvri kohta detailsemat infot saada. Tegemist oli juhtumiga kus esines nii vaimset kui ka füüsilist vägivalda. Füüsiline vägivald siis seisnes selles, et mees tuli naise koju ja ründas teda surmavalt.

Uurimustöö keskendus küll teoorias isiku tahtevastasele jälgimisele Eestis, kuid tänu sellele, et antud seadus pole kasutusel olnud Eestis väga pikalt puuduvalt kohtulahendid, mida oleks hea analüüsida. Sellest tulenevalt leidis uurimustöö autor, et oleks mõistlik, teoreetilisele poolele tuua näiteid ka teiste riikide praktika põhjal. Nende juhtumite analüüsi põhjal soovis autor kinnitada erinevaid väited, kes võib olla ahistaja ja kas tema käitumismuster on selline nagu teoorias on kirja pandud.

Uurimustöö kirjapanemise hetkel küll puudus juurdepääs kohtulahenditele, mida analüüsida, aga leitud andmete põhjal saab välja tuua siiski nii ahistamise kuriteod arvuliselt kui ka ahistajate käitumismustreid. Nagu ka töö esimese pooles sai välja toodud, et 2017. aastal, peale uue seaduse jõustumist registreeriti 90 ahistava jälitamisega seonduvat juhtumit. Umbes 60% juhtumitest ahistaja otsis kontakti ohvriga, et päästa purunenud suhet. Ehk siis üks osapool ei tulnud toime lahkuminekuga ja selle tagajärjel muutus olukord selliseks, et sai liigitada selle ahistava jälitamise alla. Antud juhtumeid arvesse võttes ja hinnates milliseid käitumismustreid esines ahistajal siis selleks oleks näiteks järgnev: sõnumite ning kirjade saatmine, järjepidev helistamine, tutvumiskuulutuste ülespanemine lisades sinna ohvri telefoni numbri, samuti sobivate piltide üleslaadimine interneti, avalik jälitamine ning sotsiaalmeediakontodele sisse murdmine.⁴²

---

⁴¹ Wilkins, F. (2018). *The Death Of Rebecca Schaeffer*. Kättesaadav: <http://reelreviews.com/shorttakes/shaeffer/shaeffer.htm>,

⁴² Punak, M. (2018). Ahistamine: jälitamine ja seksuaalne ahistamine. – *Ajakiri Märka last*, 02.02.2018. Kättesaadav: <http://ajakiri.lastekaitseliit.ee/2018/02/02/ahistamine-jalitamine-ja-seksuaalne-ahistamine/>

KOKKUVÕTE

Nagu ka eelnevalt uurimustöös sai kirjutatud siis, ahistamine on viimase 20 aasta jooksul muutunud nii uuringute kui ka õigusaktide huvialuseks objektiks.⁴³ Sellest lähtuvalt koostas autor uurimustöö mille eesmärgiks oli välja tuua sätte praktilise rakenduse piirid. Eesmärgi saavutamiseks püstitati järgnev uurimus küsimus: „Mida mõistab seaduseandja järgneva all: §157³ „Ahistav jälitamine“: teise isikuga korduva või järjepideva kontakti otsimise, tema jälgimise või muul viisil teise isiku tahte vastaselt tema eraellu sekkumise eest, kui selle eesmärk või tagajärg on teise isiku hirmutamise, alandamise või muul viisil oluliselt häirimine, kui puudub käesoleva seadustiku §137 sätestatud süüteokoosseis,- karistatakse rahalise karistuse või kuni üheaastase vangistusega.“ Antud küsimusele sai vastuse osaliselt nii töö esimeses osas kus on välja toodud ahistamise olemus, jälitamise tagajärjed, erinevad käitumismustrid ja kirjeldused erinevat tüüpi jälitajatest kui ka töö teises osas. Sellest tulenevalt saab järeldada, mis tähendab üldse siis §157³.

Tegemist on probleemiga, mis vajab tähelepanu väga palju siseriiklikul tasandil. Tänu 2017 aasta suvel jõustunud kriminaalseadustiku¹ muudatustega on loodud võimalused karistada ahistajad paremini kui varasemalt ja luua natukene turvalisemat Eestit ohvrile.

Töö teises osas on toodud välja erinevad juhtumid ja analüüsitud neid arvesse võttes töö esimeses osas välja toodud teooriat. Esimeses juhtumis oli tegemist olukorraga Eestis, kus ohver oli naine ja jälitaja oma lähedane, täpsustatult abikaasa. Antud situatsioon ei jõudnud küll sinnamaani, et kasutusele oleks võetud seaduse abi, kuid kindlasti ohvrile mõtlemisainet, et mis edasi teha enne kui olukord muutub veel hullemaks. Analüüsi tulemusel sai järeldada, et esinesid mõned tüüpilised jälitamise mustrid kui arvesse võtta töö esimeses osas välja toodud teooriad. Teine juhtum kirjeldas printsess Walesi printsess Diana surmajuhtumit. Antud juhtumi analüüsis jõudis autor seisukohale, et otseselt ei saa tuua paralleele tüüpiliste ahistamise mustritega kuid

---

⁴³ Cattaneo, B.L., Cho, S., Botuck, S. (2011). Describing intimate partner stlking over time: an effort to inform victim-centered service provision. – *Journal of Interpersonal Violence*, Vol.26(17), 3428-3454. Kättesaadav: <http://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/0886260511403745>, lk 3428

ometi on seisukohal, et tegemist oli ahistamisega. Kolmas juhtum leidis aset USA-s. Naine kes suri tänu sellele, et oli jälitamise ohver ei olnud küll esimene kuulsus keda jälitati kuid oli esimene nii nimetatud kõrge profiiliga ohver keda on jälitaja surmavalt rünnanud. Analüüsis selgus, et esinesid tüüpilised ahistamismustrid ahistajal.

Kuna antud seaduse paragrahv on lõputöö kaitsmise ajaks olnud kasutusel peaaegu aasta, siis töö autor toob välja idee teema edasi arendamiseks edaspidiseks ajaks teha uuringuid kui tulevad uued kohtulahendid, et kas antud seadus on toonud muudatusi isikutahte vastases jälgimises või pole väga muutunud midagi. Kuna 2017. aasta lõpuks oli algatatud juba 90 erinevat juhtumit, siis saaks ka uurida ja võrrelda milliseid karistusi said erinevad jälitajad. 60% juhtumitest puudutas ahistamist seoses lahku mineku tagajärjel mitte toimetulekuga ühe osapoole poolt.

Samuti uurimustöö autor peab oluliseks välja tuua, et kuigi kübermaailma ohud on küll valdkond, mida saaks uurida põhjalikult ja eraldi, siis ometi arvesse võttes 2017. aastal toimunud juhtumite statistikat Eestis, siis sellest tulenevalt sai välja toodud ahistamismustrid, mis toob välja, et enamik ahistava jälitamise juhtumid on seotud just nimelt seoses arvuti ja internetiga.

Uurimustöö eesmärgiks oli välja tuua sätte praktilise rakenduse piirid. Samuti, et kas olemasolev sõnastus eraldiseisvana on vajalik ning millised on muudatused võrreldes olemasoleva ahistamise regulatsiooniga. Uurimustöö autor tõi välja karistusseadustiku §157³ ahistava jälitamise elemendid ja kirjeldas neid. Samuti bakalaureusetöö eesmärk oli välja tuua isiku tahtevastase jälgimise sisu ja olemuse, ahistamise mustrid, tagajärjed, kes on ahistaja ja mõned näidis juhtumid.

Uurimustöö valmimise tagajärjel on autor seisukohal, et antud seadus on eraldiseisvana vajalik ja, et ahistava jälitamise, kui uue kuriteo koosseisu loomine oli vajalik. Hinnates regulatsiooni efektiivsust, siis võib olla arusaamal, et kehtima hakanud regulatsioon võiks täita oma eesmärgi mitmel eri moel. Esiteks Eestis loodud regulatsioonis ei ole tarvis tõendada süüdlase tahtlust ei tagajärgede ega ka teo toimepanemise suhtes. Siinkohal peab uurimustöö autor silmas, et üsna keeruline on tõendada ohvri seisukohta või süüdlase tegusid. Teiseks põhjuseks miks antud seadus eraldiseisvana oleks vajalik on see, et piirid on vabad ja tuleb pöörata tähelepanu isikute turvalisusele ning heaolule laiemalt ja tuleb teha koostööd riikide vahel. Kolmandaks seepärast, et kiiremini ja efektiivsema karistuse saaksid inimesed, kes on läinud liiale oma ahistava

käitumisega. Said küll ka eelnevalt karistuse mitmed ahistajad, aga tänu uuele seaduse jõustumisele, saavad karistuse mitmed rohkemad juhtumid ja kiiremalt. Kui uurimustöö autor asus uurima antud valdkonda, oli esitatud umbes 50 ahitava jälitamise süüdistust politseisse. Kõigest mõni kuu hiljem oli see number pea poolejagu kõrgem. Sellest saab järeldada, et seaduse mõiste ja tähendus on inimestele saanud selgemaks ja inimesed on teadlikumad kuhu õiguskaitseorganite poole pöörduda.

SUMMARY

STALKING IN ESTONIA

Liis Kosonen

As it was pointed out in the paper, harassment has become an object of interest for study and research during the last 20 years. Arising from that, the author compiled a research paper with the aim of determining the limits of the practical application of the provision. In order to achieve the aim of this paper, a research question was established - What does the legislator keep in mind by the following: §157³ – Harassing pursuit: Repeated or consistent attempts to contact another person, watching him or her or interference in the privacy of another person against the will of such person in another manner, if the intent or effect thereof is to intimidate, humiliate the other person or disturb him or her in any other manner, if the act does not contain the necessary elements of an offence provided for in §137 of this Code, is punishable by a pecuniary punishment or up to one year's imprisonment. This question was partially answered in the first section of the thesis that addressed the nature of harassment, its consequences, different behavioral patterns and descriptions of different types of pursuers, as well as in the second section of this paper. These aspects give grounds to assuming what is meant by §157³.

This is an issue that requires a plenty of attention on a national level. Owing to the amendments of the Penal code that entered into force in the summer of 2017, there are now possibilities of punishing harassers more effectively than earlier, thus creating a safer Estonia for the victim.

The second section of this thesis focuses on different case studies and analyses them in the light of the theoretical framework of the first section. The first case took place in Estonia where the harassed was a woman and the harasser was one of her close ones, more specifically her husband. That situation did not reach the point that would have required the assistance of

legislation but it would certainly have given the victim something to consider in terms of what to do before the situation got any worse. It was concluded as a result of the analysis that some behavioral patterns characteristic to harassing pursuit referenced in the first part of the thesis were present. The second case was that of the death of Diana, Princess of Wales. Regarding that case, the author concluded that no specific parallels to typical behavioral patterns in case of harassment can not be drawn, but nevertheless, the case still constituted harassment. The third case occurred in the USA. The woman, who died was not the first famous victim of harassment but she was the first high-profile victim who had been attacked mortally by the harasser. The analysis outlined that the harasser presented typical patterns of harassment.

Since the corresponding section of the Act has been in force for a year prior to the defense of the present thesis, the author suggests that the topic could be studied further when new judicial decisions emerge with the aim of determining whether the act has brought changes to the pursuit of a person against their will or not. 90 different cases have been initiated by the end of 2017, therefore the punishments of different pursuers could be studied and compared. 60% of the cases were related to harassment after a break-up by the party who had had difficulties coping with the separation.

The author also finds it is important to point out that though cyberworld is a field that could be studied separately and thoroughly, then taking into account the statistics of the 2017 cases the patterns of harassment indicate that most cases of harassing pursuit involve computers and the internet.

The aim of this paper was to determine the limitations of practical implementation of the provision and to investigate whether the separate wording is necessary and which are the change in comparison with the pre-existing regulation on harassment. The author brought out the elements of harassment in §157³ and described them. The Bachelor's thesis also aims to highlight the content and nature of watching a person against their will, patterns and consequences of harassment as well as some sample case studies.

After the completion of the research paper, the author finds that this wording of the act is necessary and it was necessary to establish harassing pursuit as new necessary elements of criminal offence. Whilst evaluating the effectiveness of the regulation, it could be claimed that

the regulation could fulfil its purpose in a number of ways. Firstly, the regulation established in Estonia does not require proving the offender's intent, regarding neither the consequences or committing the offence. The author means that it is complicated to prove the victim's position or the actions of the offender. The second reason that justifies this law as a separate entity is due to the reason that borders are open and focus on people's safety and well-being should be wider and induce cooperation between countries. The third reason is that in such a manner people, who have gone too far in their harassing pursuit, could be punished more quickly and effectively. Though several harassers received their punishment before, however, owing to the new law more cases can be resolved and offenders punished in a shorter time frame. When the author first started studying this particular field, there were about 50 complaints regarding harassing pursuit. This number has increased nearly by half in just a few months. Hence, it can be concluded that the concept and meaning of the law have become clearer for people and people are more aware of which law enforcement authorities to turn to.

LISAD

Lisa 1 Diana kiri

I am sitting here at my desk today in October, trying to convince to buy me & encourage me to keep strong & hold my head high — this particular phase in my life is the most dangerous — my husband is planning "an accident" in my car. brake failure & serious head injury in order to make the path clear for him to marry Tiggy. Camilla is nothing but a decoy, so we are all

KASUTATUD ALLIKATE LOETELU

Teadusraamatud

1. J.Reid Meloy (1998). *The psychology of stalking*. San Diego: Academic Press.
2. Mullen P.,E., Pathe, M., Purcell, R. (2008). *Stalkers and their victims*. New York: Cambridge University Press

Teadusartiklid

3. Blauuw, E., Winkel, F.W., Arensman, E., Sheridan, L., Freeve, A. (2002). The toll of stalking: the relationship between features of stalking and psychopathology of victims. – *Journal of Interpersonal Violence*, Vol.17(1), 50-64
4. Brownstein, A. (2000). In the campus shadows, woman are stalkers as well as the stalked. – *Chronicle of Higher Education*, Vol.47(15), A40-42
5. Cattaneo, B.L., Cho, S., Botuck, S. (2011). Describing intimate partner stlking over time: an effort to inform victim-centered service provison. – *Journal of Interpersonal Violence*, Vol.26(17), 3428-3454
6. De Fazio, L. (2009). Legal Situation on Stalking among the European Member States. – *European Journal on Criminal Policy and Research*, Vol.15(3), 229-242
7. Dressing, H., Schiefelbein E., Gass B. (2007) Invention strategies for stalking victims. - *European Psychiatry*, 2007 Mar, Vol 1, 307
8. Gan, D., Jenkikns, L.R. (2015). Social networking Privacy – who`s stalking you? – *Future Internet*, 01 March 2015, Vol.7(1), 67-93

9. Korkodeilou, J. (2014). Dealing with the unknown: Learning from stalking victims experiences. – *Crime Prevention and Community Safety: An International Journal*, 16(4), 253-268
10. Leitz, M.A., Theriot, M.T. (2008). Adolescent Stalking. – *Journal of Evidence-Based Social Work*, 12 September 2005, Vol.2(3-4), 97-112
11. Mackenzie, R.D., James, D.V., Mcewan, T.E., Mullen, P.E., Ogloff J.R.P. (2010). Stalkers and intelligence: implications for treatment. – *Journal of Forensic Psychiatry & Psychology*, 01 December 2010, Vol.21(6), 852-872
12. McEwan, T., Mullen, P., Mackenzie, R. (2010). Suicide among stalkers. – *Journal of Forensic Psychiatry & Psychology*, 01 August 2010, Vol.21(4), 514-520
13. Mckeon, B., Mcewan, T.E., Luebbers, S. (2014). “Its not really stalking if you know the person”: Measuring community attitudes that normalize, justify and minimise stalking. – *Psychiatry, Psychology and Law*, 01 August 2014, 1-16
14. Miller, L. (2012). Stalking: Patterns, motives and intervention strategies. – *Aggression and Violent Behavior*, November-December 2012, Vol.17(6), 495-506
15. Mullen, P.E., Pathe, M., Purcell, R. (2001). Stalking: new constructions of human behaviour. – *Australian and New Zealand Journal of Psychiatry*, February 2001, Vol.35(1), 9-16
16. Purcell, R., Pathe, M., Mullen, P.E. (2004). Stalking: defining and prosecuting a new category of offending. – *International Journal of Law and Psychiatry*, Vol.27(2), 157-169
17. Salter, M., Bryden, C. (2009). I can see you: Harassment and stalking on the Internet. – *Information and Communications Technology Law*, June 2009, Vol.18(2), 99-122.
18. Samuels, A.H., Allnut, S., Tan Eng-Kong (2000). Pursuit of the perfect mother: an unusual case of stalking. – *Australian and New Zealand Journal of Psychiatry*, 08 February 2000, Vol.34(1), 164-166
19. Sheridan, L., Davies, Graham, M.G. (2001). Stalking: the elusive crime. – *Legal and Criminological Psychology*, September 2001, Vol.6(2), 133-147

20. Sheridan, L., Gillet R., Davies, G. (2000). Staling- seeking the victim`s perspective. – *Psychology Crime & Law*, 2000, Vol. 6(4), 267-280

21. Strand, S., McEwan, T.E. (2012). Violence among female stalkers. – *Psychological Medicine*, Vol.42(3), 545-555

Eesti õigusaktid

20. Eesti Vabariigi karistusseadustik. RT I, 26.06.2017, 8.

21. Eesti Vabariigi Kriminaalmenetluse seadustik. RT I, 05.12.2017, 8.

22. Eesti Vabariigi Völaõigusseadus. RT I, 01.07.2017, 20.

Muud allikad

23. Ajaleht Äripäev 15. juuli 2017, *Ahistamisest sai seaduse silmis kuritegu*. Kättesaadav: <http://www.aripaev.ee/uudised/2017/07/15/ahistamisest-sai-seaduse-silmis-suutegu>, 13.10.2017

24. Ajaleht Äripäev 20. detsember 2017, *Eestis käib poolsada ahistava jälitamise menetlust*. Kättesaadav: <https://www.aripaev.ee/uudised/2017/12/20/eestis-kaib-poolsada-ahistava-jalitamise-menetlust>, 29.11.2017

25. Euroopa komisjoni teabeleht, Brüssel, 24. november 2017, *Küsimused ja vastused: rahvusvaheline naistevastase vägivalla kaotamise päev*. Kättesaadav: [http://europa.eu/rapid/press-release MEMO-17-4849 et.pdf](http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-17-4849_et.pdf), 28.02.2018

26. Istanbuli konventsioon. Kättesaadav: <https://rm.coe.int/1680462531>

27. Mariina R. (2016). Kui kaua saab välja kannatada haiglast armukadedust? – *Veebileht Elutark*, 13.10.2016. Kättesaadav: <http://w3.ee/openarticle.php?id=2535604&lang=est>

28. Punak, M. (2018). Ahistamine: jälitamine ja seksuaalne ahistamine. – *Ajakiri Märka last*, 02.02.2018. Kättesaadav: <http://ajakiri.lastekaitseliit.ee/2018/02/02/ahistamine-jalitamine-ja-seksuaalne-ahistamine/>, 07.04.2018

29. The national center for victims of crime. (2012). *Bulletins for teens: Stalking*. Kättesaadav: <http://victimsofcrime.org/help-for-crime-victims/get-help-bulletins-for-crime-victims/bulletins-for-teens/stalking>, 19. 01.2018
30. Tuulik, M.E. (2017). Ahistavast jälitamisest ja seksuaalsest ahistamisest said süüteod. – *Justiitsministeeriumi uudised, 15. juuli 2017*. Kättesaadav: <https://www.just.ee/et/uudised/ahistav-jalitamine-muutub-eraldi-kuriteoks>, 21.01.2018
31. Vabariigi Presidendi Kantselei, Pressiteated, 25.09.2017. *Vabariigi President kuulutas välja Istanbuli Konventsiooni ratifitseerimise*. Kättesaadav: <https://www.president.ee/et/meediakajastus/pressiteated/13589-2017-09-25-16-33-28/index.html>, 21.02.2018
32. Veebileht IMDb. *Rebecca Schaeffer Biography*. Kättesaadav: <http://www.imdb.com/name/nm0769726/bio>, 19.01.2018
33. Veebileht Justiitsministeerium, Praktilisi nõuandeid. *Lähenemiskeeld*. Kättesaadav: <https://www.just.ee/et/eesmargid-tegevused/praktilisi-nouandeid>, 21.01.2018
34. Veebileht Järvamaa Naiste Tugikeskus. *Ahistav jälitamine*. Kättesaadav: <http://www.jarvanaistetugi.ee/mis-on-vagivald/ahistav-jalitamine/>
35. Veebileht Telegram, 31. august 2013. *Printsess Diana surm peidab palju vastamata küsimusi*. Kättesaadav: <https://www.telegram.ee/nwo/printsess-diana-surm-peidab-palju-vastamata-kusimusi>
36. Wilkins, F. (2018). *The Death Of Rebecca Schaeffer*. Kättesaadav: <http://reelreviews.com/shorttakes/shaeffer/shaeffer.htm>, 19.01.2018